

A táppénz¹

VÉDELMI INTÉZKEDÉSEK.....	2
A TÁPPÉNZ.....	3
I./1. Ki jogosult táppénzre? Mennyi időre jár a táppénz?	3
I./2. Mikor nem jár táppénz?.....	7
I./3. A táppénz alapja és összege.....	9
I./4. Levonások a táppénzből.....	10
I./5. A táppénz igénylése.....	10

¹ Utolsó frissítés: 2021.12.31. napján hatályos jogszabályok és 2022.01.21. napján hatályos védelmi intézkedésekről szóló szabályok szerint

VÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

A Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány (a továbbiakban: koronavírus világjárvány) következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében **Magyarország egész területén továbbra is veszélyhelyzet van érvényben. A Parlament módosította a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló törvényt, amelynek hatálya és így a koronavírus-járvány miatti veszélyhelyzet 2022. június elsejéig tart.² Így továbbra is biztosítható a hatékony és gyors döntéshozatal ahhoz, hogy a járvány okozta nehézségekre rugalmasan lehessen válaszokat adni. Amennyiben a járványhelyzet lehetővé teszi, a Kormány kezdeményezni fogja a veszélyhelyzet korábbi megszüntetését.**

2022. június 18-áig³ hosszabbította meg a Kormány a járványügyi készültséget. A rendelet szerint az eddig 2021. december 18-áig tartó időszak határidejét 2022. június 18-ig tolták ki.

A védelmi intézkedések aktuális, részletes szabályairól a <https://www.jogpontok.hu/Tajekoztatok> oldalon található tájékoztató anyagban olvashatóak további fontos információk.

² 2021. évi CXXX. törvény a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről

³ 705/2021. (XII. 15.) Korm. rendelet a járványügyi készültség bevezetéséről szóló 283/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet módosításáról

A TÁPPÉNZ

A köznyelvben még ma is gyakran szinonimaként használják a betegszabadság és a táppénz kifejezést, mégis fontos különbséget tenni a két fogalom között. Betegség miatti keresőképtelenség esetén az első 15 munkanapra nem táppénzt, hanem betegszabadságot vehet igénybe az arra jogosult.⁴ Naptári évenként **15 munkanap betegszabadság** adható ki a munkavállaló részére, azonban a betegszabadságot a munkavállaló kizárólag a saját megbetegedése esetén veheti igénybe, gyermeke betegsége esetén nem. A betegszabadságra való jogosultság lejárátát követő naptól jár táppénz a jogosultnak. A betegszabadságot a munkáltató adja ki, tartja nyilván és fizeti. A táppénz TB ellátás, de munkáltató is lehet TB kifizető hely. Közös mindkettőben, hogy a keresőképtelenséget orvosnak kell igazolnia.

I./1. **Ki jogosult táppénzre? Mennyi időre jár a táppénz?**

Táppénzre jogosult az a pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett (bruttó 3%) személy, aki a biztosítás fennállása alatt keresőképtelenné válik.

A táppénz intézményének megértése szempontjából kiemelkedő jelentősége van annak, hogy a táppénz a keresőképtelenség esetén jár, ezért fontos tisztázni, hogy ki minősül keresőképtelennek.

⁴Általában munkaviszonyban álló munkavállaló, megbízottnak betegszabadság nem jár.

A táppénz szempontjából – saját körülménye okán – keresőképtelennek minősül:

- aki (saját, tehát nem a gyermeke) betegsége miatt munkáját nem tudja ellátni;
- aki terhessége, illetőleg szülése miatt nem tudja munkáját ellátni, és csecsemőgondozási díjra (CSED-re) nem jogosult;
- aki fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásban betegségének megállapítása vagy gyógykezelése miatt részesül (a biztosított kórházba került és ezért nem tud munkába járni);
- akit közegészségügyi okból foglalkozásától eltiltanak és más beosztást nem kap, vagy akit közegészségügyi okból hatóságilag elkülönítenek, továbbá aki járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlat miatt munkahelyén megjelenni nem tud és más munkahelyen (munkakörben) átmenetileg sem foglalkoztatható.

A táppénz szempontjából – gyermeke okán – keresőképtelennek minősül a gyermekápolási táppénzre, GYÁP-ra jogosult:

- az anya, ha kórházi ápolás alatt álló egyévesnél fiatalabb gyermekét szoptatja,
- a szülő a tizenkét évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben, ha a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben,
- a szülő, aki tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja és a gyermeket a saját háztartásában neveli,

- a méltányosságból adható táppénz tekintetében a szülő, aki 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb beteg gyermekét otthon ápolja, vagy
- a 12 éves, vagy annál idősebb, de 18 évesnél fiatalabb gyermeke kórházi kezelése időtartamára abban az esetben, ha a szülő a gyermeke mellett tartózkodik a fekvőbeteg ellátást nyújtó intézményben.

A fentiek tehát a táppénz – és annak részeként gyermekápolási táppénz (GYÁP) – lehetséges esetei, azaz a táppénz saját és gyermek betegsége esetén igénybe vehető keresetpótló pénzellátás. A törvény ezen felül szabályozza még a méltányosságból adható táppénzt is, amely a gyermekápolási táppénz kategóriájába tartozik.

A **keresőképtelenséget** természetesen **igazolni kell**, ennek elbírálására jogosult az egészségügyi szolgáltató finanszírozási szerződésben nevesített orvosa és a keresőképesség elbírálására jogosító szerződést kötött orvos (tehát az egészségbiztosítási alapból finanszírozott intézmény, pl. egy állami kórház vagy rendelőintézet orvosa, illetve a háziorvos). Magánorvosok magánrendelésen nem jogosultak elbírálni a keresőképtelenséget. A keresőképtelenség a vizsgálat időpontjától legfeljebb öt napra visszamenőleg igazolható, illetve orvosszakértői szerv tudja a keresőképtelenséget a vizsgálat időpontjától legfeljebb hat hónapra visszamenőleg igazolni.

Egyidejűleg fennálló több biztosítási jogviszony esetén a keresőképtelenséget, azok időtartamát, az ellátás mértékét, illetőleg összegét mindegyik jogviszonyban külön-külön kell megállapítani (még ugyanannál a foglalkoztatónál is).

Táppénz a betegszabadság lejártát követő naptól, vagy a gyermek betegsége esetén a betegség első napjától jár az

igazolt keresőképtelenség idejére, de legfeljebb a biztosítási jogviszony fennállásának időtartama alatt egy éven át.

A táppénz feltétele, hogy a keresőképtelenség alatt a jogosult személy munkaviszonya végig fennálljon, rendelkezzen legalább egy éves folyamatos biztosítási idővel és ne legyen táppénzelőzménye.

A biztosítási idő akkor minősül folyamatosnak, ha abban 30 napnál hosszabb megszakítás nincs, a folyamatosság hat a táppénz időtartamára és összegére is.⁵

A táppénzelőzmény az elmúlt egy évben táppénzen töltött időt jelenti, azaz minden táppénz előtt vizsgálni kell, hogy az elmúlt évben volt-e a jogosult táppénzen.

A munkanapokban számolt betegszabadsággal ellentétben a táppénz minden naptári napra jár, beleértve a szabadnapokat, a heti pihenőnapokat és a munkaszüneti napokat is. A táppénz időtartamát csökkenteni kell viszont a táppénzelőzménnyel, tehát azzal az időtartammal, amely alatt az érintett személy az aktuális keresőképtelenséget megelőző 1 évben táppénzen volt. A táppénzelőzménybe ugyanakkor nem számítanak bele azok a táppénz időszakok, amelyek egyévesnél fiatalabb gyermek szoptatásán, beteg gyermek ápolásán, vagy közegészségügyi okból foglalkozástól eltiltáson, hatósági elkülönítésen vagy a járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlaton alapultak.

Aki a keresőképtelenségét közvetlenül megelőző folyamatos biztosítási időszaka alatt 1 évnél kevesebb biztosításban töltött nappal rendelkezik, csak ezen napok számának megfelelő számú napra kaphat táppénzt. Tehát annyi napra jár a táppénzt, ahány napig előtte biztosított volt. Egy évig

⁵ Nem számít viszont bele a 30 napi időtartamba maga a táppénz, a baleseti táppénz, a CSED, a GYED és a GYES folyósításának ideje.

annak járhat, akinek jelenlegi biztosítási jogviszonya a keresőképtelenség idejében több mint egy éves.

A fiatakorúak táppénzigényének a megítélésére speciális szabályok vonatkoznak. Így a biztosítási jogviszonyára tekintet nélkül jár a táppénz annak, aki tizennyolc éves kora előtt válik keresőképtelenné, vagy az iskolai tanulmányai megszűnését követő 180 napon belül válik biztosítottá, valamint keresőképtelenségéig megszakítás nélkül biztosítási jogviszonyban áll.

Fél évvel meghosszabbodik⁶ a táppénzjogosultsága azoknak, akik a járvány miatt nem kaphatták meg a gyógyulásukhoz szükséges kezelést.

A rendelet hatálya azokra terjed ki, akiknek a veszélyhelyzet alatt jár le egyéves táppénze, de a járvány miatt, önhibájukon kívül nem jutottak hozzá a szükséges egészségügyi beavatkozáshoz. A jogosultságot a veszélyhelyzet megszűnését követő fél évre hosszabbítják meg.

A táppénz a fenti feltételek fennállása esetén, méltányosságból, a veszélyhelyzet megszűnését követő legfeljebb hatodik hónap végéig folyósítható.

I./2. Mikor nem jár táppénz?

A táppénz a keresőképtelenség okán kieső keresetet pótolja. Nem jár táppénz, ha nincs keresetvesztés, mert nem lenne munkavégzés, vagy, mert valamilyen kereset jár a jogosultnak:

⁶ 326/2021. (VI. 10.) Korm. rendelet a méltányossági táppénz ellátásra vonatkozó veszélyhelyzeti különös szabályokról

- amikor amúgy se lenne munkavégzés: a keresőképtelenségnek arra az időtartamára, amely alatt a biztosítás szünetel, munkavégzési kötelezettség hiányában keresetvesztés nincs, továbbá a betegszabadság lejártát követő szabadnapra és heti pihenőnapra, ha az azt követő munkanapon (munkaszüneti napon) a keresőképtelenség már nem áll fenn,
- amikor nincs keresetvesztés: a keresőképtelenségnek arra a tartamára, amelyre a biztosított a teljes keresetét megkapja, illetve, ha a keresetét részben kapja meg, a részben megkapott kereset után,
- ha van GYES a gyermekgondozást segítő ellátás folyósításának az idejére, ide nem értve az ellátás mellett végzett munka alapján járó táppénzt,
- az előzetes letartóztatás és a szabadságvesztés tartamára,
- más ellátás van folyamatban a saját jogú nyugdíj folyósításának időtartamára,
- a korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság, a táncművészeti életjáradék és az átmeneti bányászjáradék folyósításának az idejére, ide nem értve a korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság, a táncművészeti életjáradék, illetve az átmeneti bányászjáradék mellett végzett munka alapján járó táppénzt.⁷

A táppénz folyósítását meg kell szüntetni, ha a jogosult az elrendelt orvosi vizsgálaton elfogadható ok nélkül nem jelent meg, vagy a keresőképeség elbírálásának ellenőrzése során a

⁷ A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) 47. § (2) bekezdés

szakértő, illetve a felülvéleményező főorvos általi vizsgálatához nem járult hozzá. A szakértő, illetve a felülvéleményező főorvos – a kezelő orvos jelenlétében – a keresőképességet a jogosult tartózkodási helyén is ellenőrizheti.

A táppénzre jogosult a keresőképességét elbíráló orvos utasításait nyilvánvalóan nem tartja be, illetve a gyógyulását tudatosan késlelteti.⁸

I./3. A táppénz alapja és összege

A táppénz összegét alapvetően meghatározó szempontok a biztosítási jogviszony folyamatossága és időtartama, valamint az adott időszakban figyelembe vehető jövedelem. A táppénz naptári napi összege hasonló lépésekkel kerül megállapításra. A táppénz alapjának részletes számítására vonatkozó bonyolult szabályok így nem kerülnek kifejtésre.⁹ A táppénzt a naptári napi alap segítségével határozzák meg, amely során figyelembe kell venni, hogy a táppénz egy napra járó összege nem haladhatja meg a minimálbér kétszeresének harmincad részét. A minimálbér 2022-ben 200.000 Ft, ezért a táppénz napi összege nem lehet több mint 13.333 Ft.

A táppénz összege:

- legalább 730 napnyi folyamatos biztosításban töltött idő esetén a táppénz alapjának 60%-a,
- 730 napnál rövidebb folyamatos biztosításban töltött idő esetén a táppénz alapjának 50%-a,

⁸ A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) 47. § (3) bekezdés

⁹ Bővebben A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) 48. §

- illetve fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás esetén ugyancsak a táppénz alapjának 50%-a lesz.

I./4. Levonások a táppénzből

A táppénz adóköteles társadalombiztosítási ellátás, amely bér jellegű nem önálló tevékenységből származó jövedelem, ezért teljes egészében adóköteles. 15% személyi jövedelemadót vonnak le a táppénz bruttó összegéből, járulékfizetési kötelezettség azonban nem áll fenn a táppénz után. Beleszámít a nyugdíjra jogosító szolgálati időbe az az időszak is, amelyet a jogosult táppénzen tölt. A fenti maximális táppénzösszeggel, mint bruttó összeggel számolva, a ténylegesen kifizetett nettó összeg maximuma $13.333 \text{ Ft} - 2.000 \text{ Ft} = 11.333 \text{ Ft/nap}$.

I./5. A táppénz igénylése

A munkavállaló a táppénz iránti kérelmét a munkáltatójához köteles benyújtani. Az egyéni vagy társas vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő vagy önfoglalkoztató elektronikus úton nyújthatja be kérelmét a megfelelő formanyomtatványon.¹⁰ A táppénz iránti igényt az igénybejelentés napjától legfeljebb 6 hónapra visszamenőleg lehet érvényesíteni.

¹⁰ Az „Igénybejelentés táppénz, csecsemőgondozási díj, gyermekgondozási díj, baleseti táppénz igényléséhez” című formanyomtatvány letölthető a <https://www.jogpontok.hu> honlapról, az Iratmintatár menüpontban.